

החיים יפים, למרו עליהם!

שימוש נכון בחומרים כימיים בעבודה

מאת ד"ר מירב פז

השפעות בריאותיות

חשיפה לחומרים כימיים עשויה להיות בעלת השפעות בריאותיות על אחת או יותר מהמערכות בגוף האדם. חשיפה חד-פעמית לחומר כימי עשויה לגרום להרעלה, למוות או לתסמינים מידיים אחרים. החשיפה לחומרים כימיים גם גורמת למחלות מקצוע רבות. התפתחות מחלת מקצוע כרוכה בסבל רב. העובד עשוי לאבד את היכולת לפתס את עצמו ואת בני משפחתו, איכות חיי היום-יום שלו עשויה להיפגע והוא יזדקק לעזרה. העלאת המודעות של העובד והמעביד לגבי סיכונים אפשריים ויישום המידע הבטיחותי, אם על ידי קביעת הנחיות, ואו שימוש באמצעי מניעה שימזערו או ישללו את הסיכונים, יאפשרו לשמור על הבטיחות, על הבריאות ועל הסביבה במהלך העבודה עם חומרים כימיים. מניעת מחלות מקצוע הנגרמות על ידי חשיפה לחומרים כימיים תציל חיים, תמנע פגיעה באיכות החיים של עובדים ותקטין את ההוצאות הנובעות מפגיעות אלו.

המונח חומר כימי מתייחס ליסודות, לתרכובות והתערובות שלהם, בין אם החומר הוא טבעי או סנתטי. חומר מסוכן הוא כל רעל או חומר כימי מזיק, המופיע בתוספות לחוק החומרים המסוכנים התשנ"ג-1993, או המשתיך למשפחות החומרים המפורסות בחוק הנוכח.

חומרים כימיים הם חלק בלתי נפרד מהחיים המודרניים והם בעלי תועלת בתחומים רבים: הדברה, תרופות, דבקים, צבעים, מוצרי דיו, חומרי ניקוי, תוספי מזון, מוצרי פלסטיק, חומרי בנייה, דלקים, חומרי גלם בתהליכים תעשייתיים שונים לפיתוח מוצרים חדשים וכיו"ב. אין אפשרות להעריך את מספר החומרים הכימיים המשמשים בתעשיות השונות; היקף השימוש בחומרים כימיים עולה כל הזמן וחומרים חדשים מופיעים בשוק בכל שנה. עובדים נחשפים לחומרים כימיים במקומות העבודה במהלך ייצור, יבוא, אריזה, מסחר, ניפוק, העברה, אחסנה, החזקה ושימוש בחומר.

קצרים ומאבים

פועל נפל מפיגום באתר בנייה באשדוד
פועל נפל מפיגום באתר בנייה באשדוד. מתנדבי איחוד הצלה מסניף לכיש העניקו לו טיפול רפואי ראשוני ומצבו מוגדר אנוש והוא ללא הכרה. נסיבות האירוע נבדקות.

פועל נפצע בתאונת עבודה בכפר אביב
פועל נפצע ביוני במהלך עבודתו באתר בנייה בכפר אביב. איש איחוד הצלה סיפר: "כשהגעתי למקום הפועל היה לכוד תחת ערמת בלוקים, כתוצאה מקיר שקרס עליו במהלך עבודתו. אזרחים ופועלים הרימו את הבלוקים וחילצו אותו, ולאחר מכן הענקו לו טיפול רפואי ראשוני, כשהוא סובל מחבלות ופציעות ונמצא במצב ביוני עד קשה."

פועל נמחץ למוות באזה"ת שומרון
פועל נמחץ למוות במוות במהלך עבודתו במפעל באזור התעשייה בקרני שומרון. הפועל, בן 38, נלכד תחת לוחות שיש שנפלו עליו ונפצע אנושות. חובש מד"א מסר כי פציעתו הייתה קשה מאוד ולא נותר אלא לקבוע את מותו במקום.

תקרה קרסה בבני ברק - הפועל נהרג
פועל בניין בן 33 נהרג אתמול לאחר שתקרה קרסה בבניין מגורים בבני ברק, שנמצא בשיפוץ. צוות מד"א שהגיע למקום קבע את מותו של הפועל ופינה אותו לבית החולים תל השומר.

זרון בטיחות ואיכות
44 באינטרנט
www.osh.org.il

בטיחות וגיהות

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

גיליון 560
ינואר 2017
כסלו תשע"ז

תכנית הדרכה לבטיחות בעבודה לעובדים עם מוגבלות התפתחותית

מאת ד"ר אשר פרדו

הוכנה במסגרת פרויקט "פיתוח כלי התערבות בבטיחות וגיהות עבור המדריך והמעסיק של עובדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית", שמומן ע"י קרן "מנוף" של המוסד לביטוח לאומי. כמו כן, יצר המוסד סרטון להדרכה ולהנגשת בטיחות עבור עובדים עם מוגבלויות. פעילות דומה נערכה במסגרת התכנית לבריאות תעסוקתית של בית הספר לבריאות הציבור (LOHP) באוניברסיטת ברקלי בארה"ב, ובתמיכת המוסד הלאומי לבטיחות ובריאות בארה"ב (NIOSH). בתכנית זו הופקה ופורסמה גרסה ראשונה של תכנית לימודים לעובדים עם לקויות ומוגבלויות התפתחותיות. התכנית מורכבת משישה שיעורי הדרכה המותאמים לצעירים ומבוגרים כאחד, בכל ענפי התעשייה וסוגי העיסוקים, ומטרתם לספק ידע בסיסי בבטיחות ובריאות תעסוקתית. השיעורים בקורס בנויים מהדרכה ופעילויות אינטראקטיביות. כמו כן, נעשה שימוש בכלים המתחשבים בלקויות נלוות, כגון לקות קריאה. יש שימוש בתמונות כתחליף למילים, כדי להקל על ההבנה וההשתלבות, ואפשרות ללימוד תוך כדי פעילות מעשית. מסוגלות קריאה אינה תנאי להשתתפות בקורס. שאלות ותשובות במהלך השיעור ועבודה בקבוצות קטנות מאפיינות את שיטת ההוראה בקורס.

שיעור הפגיעות בעבודה בקרב עובדים עם מוגבלות אינטלקטואלית והתפתחותית, העובדים במקומות מוגנים, גבוה ב-60% משיעור הפגיעות בעבודה בכלל האוכלוסייה העובדת - 5.5% לעומת 3.2%. עבודות המבוצעות ע"י עובדים עם לקות אינטלקטואלית והתפתחותית מכילות סיכון לפגיעה, דבר הנכון גם לגבי עובדים בשכר נמוך. סוגי עבודה נפוצים לגבי עובדים עם לקויות כוללים עבודות בתעשייה הקלה, בתעשיית המיחזור, בעבודות שירות, בכביסה תעשייתית ובעבודות בענף הניי והגינון. בעבודות אלה שיעור הפגיעות הגופניות גבוה מהממוצע.

בכלל, חסרה לעובדים הדרכת בטיחות ובריאות מספיקה, אבל לעובדים עם לקות אינטלקטואלית יש הזדמנויות פחותות עוד יותר להדרכה נאותה. הערכת הצרכים של אוכלוסייה זו לא כללה הדרכת בטיחות ובריאות מקיפה, ואם ניתנה הדרכה היא הסתכמה בהוראות מה לעשות ומה לא לעשות. אחת הסיבות לחסר בהדרכת בטיחות לעובדים עם הלקות היא היעדר תכנית לימודים בבתי ספר לבטיחות ובריאות תעסוקתית שיגשרו על הפער הקיים. המוסד לבטיחות ולגיהות שקד על הכנת חוברת למעסיק ולמדריך כחוברת הדרכה בבטיחות וגיהות עבור עובדים עם מוגבלות שכלית והתפתחותית. חוברת זו, המתפרסמת בימים אלו וניתן לקבלה במוסד לבטיחות ולגיהות,

הגנה מפני התחשמלות

מאת אנדרי מטיאס

השפעות ההתחשמלות על גוף האדם נעות בין עקצוצים קלים בזרמים חלשים ועד כוויות, נזק למערכת העצבים, פגיעה במערכת הנשימה, הפרעה לפעילות הלב ומוות. שימוש נכון ומבוקר במכשירי החשמל ימנע פגיעה במשתמש, וכן ובאמצעי ההגנה העומדים לרשותו. במאמר זה נמנה שלושה מהם.

הארקה
כדי להפעיל כלים הפועלים בזרם חשמלי, חובה שיתקיים מעגל סגור: הזרם יוצא מנקודת מוצא מסוימת (בית תקע) וחוזר אל אותה הנקודה. נתק כלשהו במסלול יגרום לכך שלא יזרום זרם חשמלי והמכשיר החשמלי לא יפעל. אולם מה יקרה אם בגלל תקלה יתקיים מגע בין גוף המכשיר, העשוי מתכת, והמוליך החשמלי? גוף המכשיר יהפוך להיות תחת מתח (מחושמל), ומי שייגע בו, "יסוגר" את המעגל במסלול אחר (במגע עם האדמה או הקיר, למשל), כך שהזרם החשמלי יעבור דרכו תוך שהוא גורם לו לפגיעה חמורה. מערכת הארקה נועדה לתעל זרם תקלה אל האדמה, לפני שתתרחש נגיעה במכשיר המחושמל.

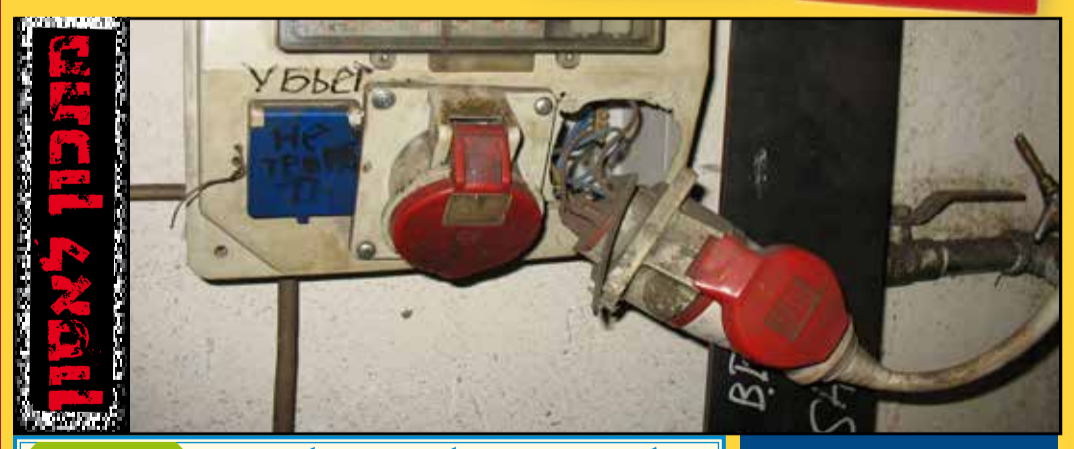
מערכת הארקה מחברת מראש את הגוף המתכתי של המכשיר אל האדמה במסלול מתוכנן. יש לדאוג לכך שהמסלול יהיה רציף ובעל מוליכות טובה, כך שבמקרה של תקלה, ייווצר זרם חשמלי גבוה שיגרום לפיילת הנתון ולניתוק המעגל.

את מעגל הארקה יש לבדוק אחת לכמה שנים בידי חשמלאי מורשה.

מכשיר מגן, הפועל בזרם דלף (ממסר פחת, מכשיר נגד התחשמלות)

גם כאן פועל עקרון המעגל החשמלי הסגור. אם קיים נתק במעגל, לא יזרום זרם, וממילא לא תהיה סכנה. המכשיר מותקן בכניסה למערכת החשמל ובדוק כל הזמן אם הזרם שיוצא ממקור

בידוד כפול
מכשירים מיטלטלים, המוחזקים ביד בעת הפעלתם, עלולים להיות מסוכנים (מחושמלים) במידה שקיימת בהם תקלה. כיום, פותחו מכשירים אשר המעטפת שלהם, הנגישה למגע, עשויה מחומר שאינו מוליך זרם או שקיימת בה הפרדה מוחלטת בין החלק המופעל בחשמל ובין החלק הנגיש למגע האדם. לכן, מכשיר זה נקרא מכשיר בעל בידוד כפול (בידוד תפעולי ובידוד מפני מגע יד). התקנות בישראל אוסרות על חיבור של מכשיר בעל בידוד כפול למערכת הארקה. תקע המכשיר הוא בעל 2 פינים בלבד. תקנות הבטיחות בעבודה מחייבות הפעלה של מכשירים ידניים מיטלטלים באמצעות מתח נמוך מאוד או בידוד כפול, ובנוסף, כל שקע המיועד להפעלת מכשירים מיטלטלים, ידניים יהיה מוגן על ידי מכשיר מגן המופעל בזרם דלף. תקינותו של מכשיר זה תיבדק אחת לחודש.

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

מרכז המידע מודיע:

- יש לך בעיה או שאלה כללית או אישית בתחומי בטיחות ובריאות בתעסוקה?
- האם אתה זקוק למידע בנושאי בטיחות וגיהות, חומרים מסוכנים, מניעת תאונות וכדו'?

פנה למרכז המידע ותיענה במהירות

ניתן לפנות טלפונית, באמצעות הפקס או בדוא"ל כל הפניות נשמרות בסודיות • התשובות ללא תשלום (למעט תשובות ליועצים פרטיים, לשמאים ולעורכי דין).

כתובתנו: המוסד לבטיחות ולגיהות, מרכז המידע רח' מזא"ה 22, תל אביב ת.ד. 1122 מיקוד 61010 דוא"ל: info@osh.org.il, טל. 03-5266455, פקס. 03-5266456

דע יותר - קבל יותר

הצטרף לחוג העמיתים של המוסד לבטיחות ולגיהות

צלצל:

03-7715210
03-7715214
טל' מקוצר: *9214